

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos**
Laptudjados a **CORVIN** Lapkiadó P. T.

DÉLI HIRLAP

A timisoarai törvényes bej. sz. 83. (Dos. No. 934/1938)
Alapította: **Dr. VUCHETICH ENDRE** és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkegyesség lapja

Ma: Gazdasági és jogi figyelő

A brit kormányfő alsóházi nyilatkozata áll az érdeklődés ejtérében. Keleten jelenleg a harcok súlypontja Poltava, Roszlavl és Szmolenszk körzetében van. A déljugoszláv hadszíntérről helyi jellegű harcokat jelent a német főhadiszállás, Szardínia szigetén, melyet a németek kiürítettek, szövetséges csapatok szálltak partra. A Giraud tábornok parancsnoksága alatt Korzikában partraszállt francia csapatok ellen harcok folynak. Velence-tartomány keleti részén, Isztriában és Szlovéniában a német és fasiszta egységek a fejkelőket támadják.

Churchill beszéde

A brit kormányfő az alsóház ülésén tegnap, quebeci és washingtoni tárgyalásairól beszámolván, az általános háborús és politikai helyzetet ismertette. Háborús vonatkozásban kijelentette, hogy a háboru legvéresebb korszaka csak ezután következhet. Szólt a légi és tengeri háboruról, a keleti hadihelyzetéről, majd az olaszországi eseményekről vázolt megállapította, hogy az itáliai szövetséges partraszállás harmadik arcvonalának tekinthető. A második arcvonal Nyugat-Európában — még nem lépett sorompóba. Részleteket a szövetségesek haditerveiről természetesen nem közölt.

Politikai vonatkozásban Churchill a többi között kifejezte az a reményét, hogy még az idén sor kerül a Roosevelt és Sztalin-val közös, személyes megbeszélésekre. A Churchill—Roosevelt—Sztalin-találkozó időpontját csak az értekezlet befejezésekor fogják a nyilvánosság tudomására hozni. Ezzel kapcsolatban a Daily Telegraph azt írja, hogy a Churchill—Roosevelt—Sztalin-találkozó, amennyiben létrejönne, a háboru kitérése óta tartott valamennyi szövetséges értekezlet jelentőségét meghaladná. A Times Churchill beszédével foglalkozva kiemeli azt a megállapítást, hogy a Szovjetvel való angolszász meg egyezés híján a világ a háboru végén a „névvelő zürzavar” szakaszába lépne.

Berlin

A brit kormányfő beszédének berlini visszhangja ezúttal is fagyos. A beszéd „nem talált nagy érdeklődésre és azzal tünt ki, amit elhallgatott,” — mondották a Wilhelmstrassen. Berlini politikai körök elismerik, hogy a katonai helyzetből közelebbi részleteket nem várhattak Churchill szükségességében azonban a politikai helyzet jövő alakítását illetően annál feltűnőbb.

Batoglio szerepét illetően Berlin a brit kormányfő nyilatkozatában annak a német véleménynek megerősítését látja, hogy Badoglio hajlandó az angolok és amerikaiak oldalán a németek ellen harcolni.

A Duce kiszabadulásának bejelentése Churchill részéről „súlyos csalódás beismárlése volt,” — mondják a német fővárosban.

Belgrád

Szerb vonatkozásban szinte egyidejűleg két eseményről számoltak be a titvári irók. Az egyik: Nedics tábornok, szerb miniszterelnök látogatása Hitler Adolf német birodalmi vezér és a főhadiszállásán. A másik:

Churchill nyilatkozott az alsóházban

Kijelentette, hogy az olaszországi szövetséges partraszállás harmadik arcvonalnak tekinthető, — a második arcvonal, Nyugat-Európában, még nem lépett sorompóba

A Szenszék félhivatalos lapja a vatikáni demarkációs vonal tiszteletbentartásáról — Fehér-Oroszország német főbiztosa merénylet áldozata lett

Keleten a harcok súlypontja most Poltava, Roszlavl Szmolenszk körzetében van

Péter exkirály és a jugoszláv emigráns kormány Kairóba való költözése.

Nedics tábornoknak a német főhadiszálláson tett látogatásáról német hivatalos helyen még nem közöltek közlelbi részleteket, feltehető azonban, hogy a tábornok tárgyalásai összefüggésben állnak az Adriai-tenger keleti partvidékén kialakult helyzettel. Az a tény, hogy Nedics tábornok Ribbentrop német külügyminiszterrel is tárgyalta nyilván azt jelenti, hogy Nedics Berlinben a német irányzat megbízható képviselőjének tekintik.

Nedics tábornok, mint ismeretes, 1941 augusztus 31-én kapott megbízást kormányalakításra a szerbiai német erők főparancsnokától. Nedics a háboru kitérése előtt több ízben került összefüggésbe az angolszász-irányzat és a háborus beavatkozási politika híveivel s e miatt je is mondott hadügyminiszteri állásáról. Jugoszlávia összeomlása után nem távozott az országból, hanem egy időre visszavonult a nyilvános szerepléstől. Mint a Németországgal való

együttműködés híve, két év óta ő irányítja a megszállt Szerbia kormányügyeit.

A szerb emigránsok

A román sajtó is ismerteti a Transkontinent Press Bázeltől keltezett jelentését, mely a londoni jugoszláv emigráns kormány Kairóba való költözésére vonatkozóan a Basler Nachrichten cikkét idézi. A svájci lap szerint Péter exkirály és kormánya éppen akkor hagyta el Londont, amikor a jugoszláv emigránsok körében a belső feszültség oly arányokat öltött, hogy enyhülése pillanatnyilag kétséges. A három jugoszláv emigráns csoport: a szerb, a horvát és a szlovén a számkivetésben sem találta meg egymás kezét, — írja a Basler Nachrichten. — Sorozatos kormányátalakításokra vezetett a köztűnik kimélyült ellentét és átmenetileg egy hivatalnok-kormány létesítésével vélték megoldhatónak a válságot. A most Kairóba utazó Purics-kormány egyetlen szlovén tagja, Kern Iván — Londonban maradt. Purics ellenzéke Londonban állítólag együttes fellépésre

szánja rá magát a Kairóba költözött kormány ellen. A svájci lap cikkéből kitűnik hogy nem is egy, hanem két jugoszláv ellenzéki csoport maradt Londonban: az egyikben a horvát emigránsok tömörültek, a másikban néhány szlovén politikussal a szerbek.

A Purics-kormány kényes helyzetét jellemezve a Basler Nachrichten említett tesz a jugoszláv-szovjet viszonyban mutatkozó ellentétéről is. A Purics-kormányának Moszkvával való kapcsolatát a svájci lap a lengyel-orosz feszültséghez hasonlítja. London igyekszik a jugoszláv-szovjet ellentéteket elsimítani s híre jár, hogy a brit kormány hozzájárult ahhoz, hogy Kairóba bizonyos szovjet személyiségek is elkísérjék a Purics-kormányt.

A Basler Nachrichten londoni tudósítását idéző TP-jelentés a következő megállapítással fejeződik be: „Jelmező, hogy e kis emigráns csoportban — annak ellenére, hogy a délszláv népek huszonhárom évig egy állam keretében éltek — ma is a megoldatlan problémák képezik a surlódások fő-okát”.

(—r.)

A politikai arcvonal

Churchill: A földközi-tengeri arcvonal a fő-támadás előkészítését szolgálja

Lisszabon. (Rador). Churchill brit miniszterelnököt tegnap, amikor belepült az aushaz iustermébe, hosszasan elterelte Churchill az aushaz előtt ezután beszámolt az általános helyzetéről.

A háboru folyásáról nyilatkozva Churchill kijelentette, hogy az afrikai hadműveleteket és a földközi-tengeri arcvonal megnyitását sohasem tekinteti egyenlő értékűnek a Németország ellen Franciaország vagy Hollandia irányában intézendő közvetlen támadással. Ellenkezőleg, a földközi-tengeri front a Németország és szövetségesei ellen intézendő fő-támadás előkészítését szolgálja, — mondotta Churchill.

A brit kormányfő rámutatott arra,

A légi- és a tengeralattjáró-háboru

A légi háboruval foglalkozva Churchill megállapította, hogy a brit légierő, az amerikaiak segítségével, arra készíti Németországot, hogy erőinek nagy részét az ország belsejében tartsa, hogy szembeszállhasson a légi támadásokkal.

A tengeralattjáró-háboruról szólva a brit kormányfő hangzott, hogy az elmúlt négy hónap alatt az Atlanti-óceán északi részén egyetlen szövetséges hajót sem süllyesztettek el az ellenséges tengeralattjárók, szeptember hónap első felében pedig sehol a világon egyetlen szövetséges hajót sem pusztított el német búvárnaszád. Ne képzéjük azonban, hogy tartós sebezhetetlenségnek örvendünk már — folytatta Churchill. — A múlt hét folyamán német ten-

geralattjárók egész sora futott ki ismét az Atlanti-óceánra s éppen ebben a pillanatban német búvárnaszádok egy szövetséges hajó karavánt támadtak. hogy 1942 júniusában Washingtonban járva Roosevelt elnökkel csak Észak-Afrika elfoglalását határozta el. Akkor került sor az el-alameini visszavonulásra, amely 80.000 ember elvesztését jelentette a szövetségesek számára. Nagyon súlyos határozatokat kellett tehát hozni. Ez év januárjában, amikor Casablanca-ban ismét találkozott Roosevelt elnökkel, arra a megállapodásra jutottak, hogy Észak-Afrikát ugródeszkaként használják fel a további hadműveletek számára. Ugyanekkor elhatározták, hogy minden előkészületet megtesznek Szicília előzónlérésére és Olaszországnak a háboruból való kivonására.

A háboru fokozása Japán ellen

A brit és északamerikai légierő bombatámadásaival folytatja a német városok rendszeres rombolását, — mondotta Churchill, — majd rátért a délcsendőceáni helyzet ismertetésére. Kijelentette, hogy a Japán ellen folyó háboru fokozására új szövetséges ázsiai főparancsnokságot létesítettek. Mountbatten tengernagy, az új főparancsnok vezérkarával hamarosan Indiába érkezik és ott Eisenhower tábornok főhadiszállásához hasonló szövetséges főhadiszál-

lást állítanak fel. A kombinált főhadiszállásra feltétlenül szüksége van Indiában, — hangsúlyozta a brit kormányfő, közölvén egyben azt is, hogy kezelethen a délkelet-ázsiai szövetséges főhadiszállás Delhiben fog működni, hogy minél szorosabb érintkezésben legyen az indiai kormánnyal. Mountbatten főparancsnoki kinevezését és a délkelet-ázsiai szövetséges főhadiszállás létesítését Csangkjajsek tábornagy nagy meglepéssel vette tudomásul, — állapította meg Churchill.

Az olasz fegyverletétel

Az olasz eseményekkel kapcsolatban az angol miniszterelnök így folytatta beszédét:

— Mussolini bukása után a szövetségesek igyekeztek Olaszországban hivatalos személyiséget találni, akivel megkezdhetik a tárgyalásokat. Olaszországnak a legrövidebb időn belül történő feltétlen megadása tekintetében, olyan módon hogy az a szövetségesek számára a legkisebb áldozatokkal járjon. A Badoglio-kormány fokozatosán és különböző utakon megkezdte a tapogatózásait, hogy megtudja a szövetségesek feltételeit és egyben kijelentette, hogy nagy nehézségekkel áll szemben. A szövetségesek ugyan nem tudták megtagadni rokonszenvéket ezekkel a nehézségekkel szemben, mégis Badoglio valamennyi közeledési kísérletére csupán egyetlen válasz volt: a feltétel nélküli megadás. Augusztus 15-én Nagybritannia madridi követénél Sir Samuel Hoare-nál megjelent Badoglio küldöttje, egy tábornok felmutatva meghatalmazását,

amelyben Badoglio kijelenti, hogy kész a szövetségek mellé állni Németország ellen, abban a pillanatban, ha a szövetségek Itáliában partra szállanak. Nem volt életlen — mondotta tovább Churchill — hogy 6 akkor éppen Quebecben tartózkodott és megbeszélései voltak Roosevelt elnökkel. Az Egyesült Államok elnökével egyetértésben és a kormány beleegyezésével azután utasításokat adott Eisenhower tábornoknak, küldjön vezérkari tiszteket Lisszabonba, hogy ott Badoglio küldöttjével találkozzanak. Az olasz eseményekről azonnal értesítették Sztalint is. Augusztus 19-én Lisz-

szabonban értekezett volt a vezérkari tisztek és Badoglio küldöttje között, amely alkalommal az utóbbiak átadták a fegyverszüneti feltételeket, amelyeket már néhány héttel előbb Eisenhower tábornok állított össze. Ezek után Churchill szószó szerint így folytatta: Bármennyire is kemények voltak ezek a fegyverszüneti feltételek, Badoglio küldöttje nem utasította vissza azokat, hanem kijelentette, látogatásának az volt a célja, hogy megbeszélje milyen módon egyesülhessen Olaszország a szövetségesekkel a németek elleni háborúban.

A lisszaboni tárgyalások

A legújabb eseményekkel kapcsolatban a brit miniszterelnök elmondotta, hogy Badoglio küldöttje, egy tábornok augusztus 23-án hagyta el Lisszabont, magával vivén a szövetségek feltételeit. A feltételek között szerepelt az a világos közlés, hogy a polgári és közigazgatási kérdésekre nézve a kapitulációs feltételeket később adják az olaszok tudomására.

Badoglio küldöttje a legnagyobb titokban utazott Rómába. Igéretet tett arra nézve, hogy a választ legkésőbb augusztus 31-ig megviszi Eisenhower tábornok főhadiszállására. Időközben egy másik olasz tábornokot küldött Badoglio s ez, hogy küldetése öszintéségét igazolja, magával vitte az olasz fogságban volt Carton de Wiart angol tábornokot. E második küldött azonban nem befolyásolhatta az események fejlődését úgy hogy a szabadon bocsátott angol tábornok vissza akart térni az olasz fogságba. Badoglio küldöttje ezt az ajánlatot nem fogadta el és Carton de Wiart tábornok most már Angliába ment.

A FEGYVERSZÜNET

Augusztus 31-én Badoglio küldöttje Sztalinnal Eisenhower tábornok megbízottjával találkozott s kijelentette előtte, hogy Badoglio kész a feltétel nélküli fegyverletét elfogadására. A fegyverszünet nyitvánosságra hozatalát a szövetségek olyan pillanatra halasztották, amikor véleményük szerint a legkedvezőbb körülmények adódtak volna egy német ellenkező kivédésére. Churchill erre nézve kiemelte, hogy a szö-

vetéségre a „szerencsétlen olasz kormány” segítségére akartak lenni.

MUSSOLINI KISZABADULÁSA

A brit miniszterelnök a továbbiakban megjegyezte, hogy a fegyverszüneti feltételek között külön záradékkal szerepelt Mussolini kiadása a szövetségeseknek. Arra nem volt lehetőség, hogy Mussolini függetlenül a fegyverszünetről, amely az angolszás csapatoknak az olasz szárazföldön való partraszállás alkalmával következett be, kiadják. A szövetségek abban a hitben voltak, hogy Mussolini biztonságban erős őrizet alatt áll. Kétségtelen, hogy a Badoglio-kormány érdeke volt, hogy a Duce menekülését lehetetlenné tegye. Minden bizonytalanság a szövetségek szándékában volt hogy Mussolini nekik kiadják s ez meg is történt volna, ha rajtuk kívül álló okokból szerencsétlenségre bizonyos körülmények nem jöttek volna közbe. A Mussolini őrizetéről hozott olasz intézkedések megfelelőek voltak, de Badoglio nem számíthatott a német elődornyói egységek közbelpelésére, főleg a Duce legutolsó tartózkodási helyen.

Churchill végül hangsúlyozta, hogy véleménye szerint a Badoglio-kormány részéről nem állott fenn olyan elővigyázatlanóság, vagy visszafelé, amely Mussolini kiszabadítására vezethetett, mert hiszen az olasz kormány cselekedett. Erre nézve az angol miniszterelnök szószó szerint ezt mondta:

A Mussolini őrizetével megbízott carabinieri parancsot kaptak arra, hogy bármilyen menekülési kísérletet is kövessen el a Duce, azonnal lökjék le.

Az Osservatore Romano közleménye

Róma. (Rador). A német távirati iroda, a DNB, jelenti:

Azokkal a téves híresztelésekkel kapcsolatban, amelyek szerint a németek megsértették a Vatikán területét, a Vatikán felhívatalos papja, az Osservatore Romano kedden tájékoztatást közölt, kijelentvén a következőket:

Miután a németek elfoglalták Rómát, világszerte különböző hírek keltek szárnyra a Vatikánváros és a pápa helyzetét illetően. E tekintetben már szeptember 13-án állást foglaltunk. Most újra indítva érezzük magunkat annak határozott megállapítására, hogy a Szent Péter téren valóban német járőrök teljesítenek szolgálatot és német őrséget hejyeztek el a Vatikánváros határára is, ezekre a katonai intézkedésekre vonatkozóan azonban a német parancsnokság távbeszélő útján megállapodott a pápai állam kormányzójával. A megállapodás alkalmából demarkációs vonalat jelöltek ki s ennek tiszteletben tartására a német hatóságok kötelezettséget vállaltak. Fel vagyunk határozva annak megállapítására, hogy ezt a határozatot sohasem lépték át, — fejeződik be az Osservatore Romano közleménye.

BERLIN A RÓMAI HELYZETRŐL

Berlin. (Rador). Az utóbbi napokban — amint Berlinből jelentik — az angol és az északamerikaiak megkísérelték, hogy sértésekkel illessék a német hadsereget, ürügyül hozván fel a Rómában levő rendkívüli helyzetet, holott Rómában valóban főlétlen nyugalom van.

Néhány válogatott német csapatrésze bírák Róma védelmét. Ez az intézkedés szükséges volt annak az elkerülésére, hogy ellenséges kihívások ne okozhassák a város kulturális értékeinek pusztulását. Ezt az esetleges pusztulást ugyanis a németek számlájára írták volna. A megtejt. intézkedéseknek meg is van

az eredménye. A német csapatok római nehéz feladatát mindenki méltányolja. Hamarosan megszüntetik azokat a nem súlyos megszorításokat is, amelyek eddig a nyilvános életre nehezdek.

Badoglio rádióbeszéde

London. (Europapress). Badoglio az algiri rádión keresztül felhívást intézett az olasz néphez. A legélesebb szavakban követelte, hogy Olaszországban

minden lehető módon és eszközzel harcoljanak a német csapatok ellen és mindenképpen akadályozzák őket. Azt kívánja elsősorban, hogy alakítsanak guerrilla-bandákat, támadjanak meg kisebb német osztagokat és rombolják össze az olaszországi közlekedési utakat. A beszéd mindazonáltal nem tartalmazza a Németországnak szóló nyílt hadüzenetet, amint azt berlini politikai körökben az események legutóbbi fejlődése alapján nem tartották lehetetlennek.

— Elentállani annyi, mint megmaradni — mondta Badoglio, — ez az egyetlen út. Badoglio azután foglalkozott a kormánya és a szövetségek között lévő kapcsolatok kérdésével, azonban erre vonatkozólag sem nyilatkozott teljes világossággal, amint azt feszülten várták. „Minden beszéd a feltétel nélküli megadásról — mondotta — már idejét multá és a megváltozott viszonyokkal már nem összeegyeztethető. Ma a szövetségesek oldalán harcolunk, akik elfogadták, hogy a mi segítségünkkel

Mit ajánl az USA a délkelet-európai államoknak

Berlin. (Tp.) A Wilhelmstrassen Földrajzának az északamerikai külügyi osztályának a közere, amelyet Davna egykori washingtoni román követe vezetett. A leveleken az amerikai kormány eszméjét fejezi ki Davna iránt és a tanácsa, hogy az egykori követ határozottan ellen legyen a Szovjet-országgal szemben, hanem az utközö-állam eszméjének és a szovjet-unióval való jó kapcsolatokot ajánlja. Kiből a levélből, jelemtik ki a Wilmstrassen, újból kijűnik az Északamerikai Egyesült Államok politikájának az a fő elvé, hogy a délkelet-európai államoknak semmi védelmet nem nyújt a Szovjetunióval szemben, hanem azt ajánlja nekik, egyezzenek meg Moszkvával valami módon. Hogy egy ilyen meg egyezés a Szovjetunió és annak kis szomszédai között milyen lenne, az nem szorul magyarázatra.

NINCS VITÁS TERÜLETI KÉRDÉS TÖRÖKORSZÁG ÉS BULGÁRIA KÖZÖTT

Szófia. (Rador). A Zora című bolgár lap — a DNB. jelentése szerint, — az új kormány nyilatkozatával foglalkozva azt írja, hogy ez a nyilatkozat az 1942. évi április 12-i programon alapszik, így tehát külső és belpolitikában olyan vonalvezetésről van szó, amely nem enged meg semmiféle ingadozást. Az elhunyt király politikájának a folytatásáról van szó. Az újság kiemeli a nyilatkozat ama részeit, amelyek a német birodalommal és szövetségeseivel való

üzik ki a németeket országunkból”, — fejezte be beszédét Badoglio bábornagy.

Halálos merénylet Fehér-Oroszország főbiztosa ellen

Berlin. Hivatalosan közölték, hogy Hube Wilhelm Fehér-Oroszország német főbiztosa a szerdára virradó éjtszakai merénylet áldozata lett. Hube a nemzeti szocialista uralom alatt fontos tisztségeket töltött be, a birodalmi gyűlés tagja volt. 1941. december hónapjában nevezték Minszk székhellyel Fehér-Oroszország főbiztosává.

AZ USA RESZVÉTELE A HÁBORU UTÁNI NEMZETKÖZI SZERVEZÉSEBEN

Lisszabon. (Rador). A brit hírközlő szolgálat jelenti Washingtonból: Kedden este az északamerikai képviselőház 360 szavazattal 29 ellenében elfogadta a Filbrigh-törvénytervezetet. E törvénytervezet értelmében az Egyesült Államok kötelezettséget vállal arra, hogy részveszt a háboru utáni nemzetközi szervezésben.

őszinte együttműködésre és a semleges államokkal már meglévő kapcsolatoknak a megszüldésére vonatkoznak. Ez utóbbi főként a baráti Törökországra érvényes, — írja a Zora.

A Recs című lap ugyancsak a bolgár-török baráti viszonyra utaló részt emeli ki a kormány nyilatkozatából. A lap természetesen tartja, hogy Bulgáriának és Törökországnak közös érdekei vannak. Semmiféle területi vita — teszi hozzá az újság — nem zavarja többé a török-bolgár viszonyt. Ellenkezőleg, megvan minden szükséges feltétele az együttműködésnek, és hogy e két nép között az őszinte barátság uralkodjék, — hangoztatja a lap.

Az elfoglalt olasz területeken letartóztatják a fasisztákat

London. (Ep). Az „AMGOT”, a brit és amerikaiak megszállotta területeken működő szövetséges kormány, Olaszországban megkezdte a fasiszta elnyomására vonatkozó munkáját. A brit katonai hatóságok a Salernótól délre levő helységeken mindenütt elrendelték a fasiszták letartóztatását. A letartóztatott fasiszták száma eddig még nem ismeretes.

KIVEGYZTEK KILENC BOLGÁR KOMMUNISTÁT

Szófia. (Tp.) A plovdivi haditörvényszék 9 bolgár köztel általi halálra ítélt, az ítéletet már végre is hajtották. Az elítéltek kommunista szervezett létesítettek, gyújtogattak, szabotázsosce lekményeket követtek el és gyilkoltak.

Jelentéseink a harterekről

Harcok a felkelők ellen Velence-tartomány Keleti részén, Isztriában és Szlovéniában

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti fronton a szovjet csapatok Poltava, Roszlavl és Szmolenszk körzetének a súlypontjain tegnap is folytatták támadásaikat. Néhány nagy erővel intézett átírósi támadást felfogtak.

Az Északi-fok vizein német vadász-és romboló kötelékek egy hajókíséret fedélzeti légvédelmével együtt 38 támadó szovjet repülőgép közül 21-et leltek.

A délolaszországi arcvonalon csak helyi harci események voltak.

Szlovén felkelők olasz kommunistákkal és a horvát területekről származó bandásopartokkal együtt a velencei tartomány keleti részén, Isztriában és Szlovéniában a Badoglio-árulás kihasználásával megkísérelték, hogy a hatalmat magukhoz ragadják. Német csapatok, nemzeti fasiszta egységek és önkéntes falusi nép támogatásával megszállták a legfontosabb helységeket és közlekedési esemőpontokat és most támadják a rabló és fosztogató felkelőket.

A Földközi-tenger területén a német légi erő ismételen jó eredménnyel támadta az angolszás reniltőtereket, menetelő osztagokat és állásokat, megsemmisített 2 nagy gyorsnaszadót.

Gibraltárnál német buvárhajók elsüllyesztettek 3 angolszás rombolót, megtörpedtéltek egy erősen biztosított hűtőhajót és megsemmisítettek egy víborlás teherhajót és egy angolszás repülőgépet. A Tyrreai-tengeren a német haditengerészet járművei elsüllyesztettek a Badoglio-kormánynak az angolszásokhoz átpartolt levő 14.500 t gőzöst és súlyosan megrongáltak egy másik nagy hajót, valamint egy aknakerakót és egy

Marshall tábornokra fontos szerep vár

Genf. (Rador). A brit hírszolgálat jelenti Washingtonból: Hivatalos szemlélyiségek nyilatkozata szerint Roosevelt elnök és Churchill miniszterelnök Marshall tábornokot választotta ki a világ különböző háborus területén levő angol-amerikai haderők főparancsnoki tisztségére.

ANGOLSZÁSZ CSAPATOK SZÁLLTAK PARTRA SZÁRDINIA SZIGETÉN

London. (Ep.) Mint a szövetségesek főhadiszállása jelenti Szárdinria szigetén szövetséges csapatok szállottak partra.

POLGÁRI HONVÉDELMI GYAKORLATOK PORTUGÁLIÁBAN

Lisszabon. (Rador). A nagy poigári

kis hadi járművet. Az Egei-tengeren egy német buvárhajó-vadász megsemmisítette a brit szolgálatban álló Katzonis görög buvárhajót és a legénység egy részét foglyul ejtette.

Az elmúlt éjtszaka gyors német harci repülőgépek Dél-Anglia egyes célpontjait támadták. Az Atlanti-óceánon szabad portyázás közben német repülők leltek egy nagy brit vízi repülőgépet.

honvédelmi gyakorlatokat, amelyek különösen képpen a légvédelemmel kapcsolatosak, október 3—10 és 17—24 között tartják meg Portugáliában.

SZICILIÁBA MENEKÜLT

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORU OLASZ FLOTTAPARANCSONOKA IS

Chiasso. (Ep.) Thaon di Revel tengeri, aki a világháborúban az olasz flotta parancsnoka volt, Badoglio tábornaggal együtt Szicília szigetét mekült. A tengernagy a Badoglio-kormány megalakításakor tanácsnokki állást kapott.

A Déli Hírlap gazdasági és jogi figyelője

Főmunkatársak:

CSAKÁNY BÉLA dr.
és
TAKÁTS LAJOS dr.

28

Május 21-én megjelent 10-ik számú Figyelőnkben megírtuk, hogy a pénzügyminisztérium május 13-án kelt 252.427 számú rendeletével szabályozta a mézárások kereskedelmi adójának és a szuperkvótának a vágóhídon vágott állatok után általános-illeték formájában való lerovását. A rendelet a vágásra kerülő állatokat nyolc csoportba s a helyiségeket három osztályba sorozta. Most egy újabb rendelettel a minisztérium a levágott borjúk után fizetendő kereskedelmi adó és szuperkvóta lerovása kérdésében úgy intézkedett, hogy a borjúkat a harmadik adózási csoportba osztja, vagyis az általános összeg, amelyet fizetni kell, az első osztályban szereplő helyiségekben (Arad, Braşov-Brassó, Medias-Medgyes, Sibiu-Nagyszombat, Timişoara-Temesvár, Codlea-Feketehalom, Halchiu-Höltövény, Baciu-Băseşu, Turches-Türkös, Cernatu-Csemátfa és Satulung-Hosszúfalu) 900 lej, a második osztályban (Alba Iulia-Gyulafehérvár, Fagaras-Fogaras, Turda-Torda és Oraştie-Szászváros) 800 lej, végül a harmadik osztályba kerülő helyiségekben (Beius-Belényes és Blaj-Balázsfalva) 700 lej (M. O. 1943. IX. 13., 264.714. számú rendelet).

A lébbeli készítmények forgalomba helyezésével kapcsolatosan a katonai és polgári ellátási államtitkárság kimondotta, hogy a közalkalmazottak cipőjavítási jegyét ezental a beszerzési hivatal, a nemzetvédelem céljára dolgozó köz- és magánvállalatok alkalmazottai pedig az illető vállalat utján kapják. Az államtitkárság ugyanezzel a rendeletével úgy intézkedett, hogy a cipőgyárak, amelyeknek egy elarusító helyiségük van, szeptember 1-től havi készítő-termelésüknek legfeljebb 20 százalékat, több elarusító helyiség esetén összesen 70 százalékat hozhatják forgalomba. A fennmaradó mennyiséget a cipőüzleteknek kötelesek átadni (M. O. 1943. IX. 18., 1383. számú rendelet).

Szintén a katonai és polgári ellátási államtitkárság rendeletei között említjük meg azt, amely a cankorrepa-termékeket arra kötelezi, hogy a május 1-i szabotáztörvényben megszabott büntetések terhe mellett a cukorgyárral lekötött területen termelt répacukor mennyiségét teljes egészében beszovaltassák a gyárnak. Tilos a termelőknél a szerződéssel lekötött területen természetű répacukor — akár részben — más célra felhasználni, esetleg a szeszyáraknál eladni (M. O. 1943. IX. 18., 1382. számú rendelet).

A jövedelmezőségi arányszámok jegyzékében a pénzügyminisztérium újabb módosítást hajtott végre. Az erről szóló rendelettel ugyanis a villany- és gázvillany-áram arányszámát 10 százalékról 7 százalékra, a nemzetközi szállítmányozási vállalatok és vámirodák arányszámát 5 százalékról 4 százalékra, a mézárások gyárak (kemenékek) arányszámát 11 százalékról 10 százalékra, végül a biztosító intézetek arányszámát 5 százalékról 3 százalékra szálítottta le (M. O. 1943. IX. 14., 264.853. számú rendelet).

Az országos árkormánybizottság árszabályozó tevékenysége során a vágóhídi munkások részére szabott meg új legmagasabb és legalacsonyabb munkabért; a különböző cikkek árának megállapításáról intézkedő rendelettel a mezőgazdasági szerszámok (M. O. 1943. IX. 15., 282. számú rendelet), a kereskedelmi vasláncok (M. O. 1943. IX. 15., 283. számú rendelet), a patkósarok és patkószeg (M. O. 1943. IX. 15., 284. számú rendelet), a Bergmann-esővegy (M. O. 1943. IX. 15., 286. számú rendelet), az ablaküveg és az olajosmagyák áráról intézkednek. (p. j.)

Az új pénzügyi törvények

2. A könyvvezetési kötelezettség

A szeptember 6-i hivatalos lapban kihirdetett új pénzügyi törvények újból szabályozták a kereskedők és iparosok könyvvezetési kötelezettségét. Az új törvények három csoportot különböztetnek meg:

Az első csoportba a 300.000 lejnél nagyobb tiszta jövedelem után adózó kereskedelmi és ipari vállalatok tartoznak. Ezek kötelesek leltárkönyvet, naplókönyvet, másolókönyvet és a legutóbb elrendelt pénztári lajstromot vezetni. Részvénytársaságok számára még a főkönyv is kötelező.

A második csoportba a 300.000 lejnél alóli tiszta jövedelem után adózó kereskedők és iparosok, valamint a 150.000 és 300.000 lej adóalapok közé eső jövedelem után megadóztatott kézművesek tartoznak. Ezek a kiskereskedők és kisiparosok számára megszabott különleges lajstromot kötelesek vezetni, amelyet már a múlt évben kötelező módon elrendelt az adótörvény s amelynek felfektetésére utolsó határidőül ez év január 1-ét engedélyezte. Eddig ezeknek a különleges lajstromoknál lapjai után nem kellett 20 lej kincstári illetéket fizetni, hanem elegendő volt használatbavétel előtt az egyszerű pénzügyigazgatósági láttamozás. Most, a bélyegtörvény szeptember 6-i módosítása a különleges lajstromok lapjai után is elrendeli az illetékezés kötele-

3. Az alkalmazottak

Az alkalmazottak adójának kulcsát kerek 20 százalékkal mérsékeltek. Az adó alá eső jövedelmi részek beosztása a régi maradt. Az adómérséklés szeptember 1-én lépett életbe, tehát az október folyamán befizetendő adó alalmával érezteti legelső ízben hatását.

A mérséklés fejében a törvényhozó eltörölte a jutalmak (gratifikációk) 75 százalékos adómérséklésének kedvezményét, melyet csak az év április elsején léptettek életbe. A mérséklés — miként azt Figyelőnkben részletesen ismertettük, — abban állott, hogy éven-

ként három ízben lehetett az egy havi átlagos fizetésnek megfelelő jutalmat a rendes adó negyedével megadóztatni. E kedvezményt a törvényhozó szeptember elsejével megszüntette. Mindazonáltal nem akarja a törvényhozó e kedvezményt átmenet nélkül megvonni azoktól az alkalmazottaktól, akik eddig még nem vették vagy nem teljes mértékben vették igénybe. Ezért megengedi, hogy 1943-ban a rendes alkalmazotti egy havi átlagos fizetésnek kétszeresét lehet adókedvezmény alá eső jutalom címen kifizetni, úgy hogy az adót még a régi

zetségét. Tehát mindazok a kisebb adófizetők, akiket e cikkünkben, mint a második csoportba tartozókat meghatároztunk, amennyiben nem lebélyezett naplókönyv, hanem különleges lajstrom fölött rendelkeznek, haladéktalanul könyvvezetést a pénzügyigazgatóságon, hogy annak szeptember 6-a után igénybeveendő lapjai után, laponként 20 lej illetéket szedjen be. Ezen a kötelező és immár felülbélyezett különleges lajstromon kívül a kereskedők még a július 24-én életbeléptetett és a törvény szerk által lejegyzéssel ellátott (parafált) pénztári lajstromot is kötelesek vezetni.

A harmadik csoportba a 150.000 lejnél alacsonyabb adójövedelemmel bíró kézművesek és a 100.000 lej jövedelemen alul adózó falusi kiskereskedők s végül a mezőgazdasági birtokok bérlői tartoznak, akik a különleges lajstromok vezetésére alóli is mentesek. Sajátságos azonban az a helyzet, hogy a pénztári lajstromot a falusi kiskereskedők is kötelesek egyelőre vezetni, mert azt a törvényhozó minden kereskedő számára kivétel nélkül elrendelte.

E cikkünk kapcsán említjük meg, hogy az amerikai napló és a Hinz, Ruf és más géprendszerű könyvek naplói, amelyeket egyuttal főkönyvi átirással vezetnek, laponként 40 lej bélyegilleték alá esnek.

adójának leszállítása

ként három ízben lehetett az egy havi átlagos fizetésnek megfelelő jutalmat a rendes adó negyedével megadóztatni. E kedvezményt a törvényhozó szeptember elsejével megszüntette. Mindazonáltal nem akarja a törvényhozó e kedvezményt átmenet nélkül megvonni azoktól az alkalmazottaktól, akik eddig még nem vették vagy nem teljes mértékben vették igénybe. Ezért megengedi, hogy 1943-ban a rendes alkalmazotti egy havi átlagos fizetésnek kétszeresét lehet adókedvezmény alá eső jutalom címen kifizetni, úgy hogy az adót még a régi

alkalmazotti adótáblázat alapján számították. A jutalomnak az a része, amely 1943-ban felülmúlja a havi fizetés átlagának kétszeresét, már teljes adóval, az új adótáblázat szerint adózandó meg.

Példák: 20.000 lej havi fizetés mellett június és július hó folyamán összesen 40.000 lej jutalmat kaptam, mely után az alkalmazotti adó negyed-részt szabályszerűen befizettem. További kedvezményre nincs igényem.

Ugyanilyen fizetés mellett csak egy ízben kaptam 1943-ban 20.000 lej jutalmat. A folyó naptári évben még egyszer lehet 20.000 lej jutalom után a régi adómérséklést élveznem.

Ugyanilyen fizetés mellett a folyó naptári évben még egyszer se kaptam jutalmat. Az év végéig 40.000 lej jutalom erejéig lehet adókedvezményre igényem.

Ha csak 10.000 lejt kaptam, úgy 30.000 lej után élvezhetek az év végéig kedvezményt. És így tovább. Az 1943. év lejártával ez az átmeneti kedvezmény teljesen hatályát veszti.

4. Az aggregény-adó csökkentése

A szeptember 6-i adótörvény az aggregény-adót nemcsak lényegesen mérsékelte, hanem kivétését leegyszerűsítette. Eddig ugyanis az összjövedelmi szuperkvóta-táblázathoz hasonló kiegészítő táblázat erősen fokozatos kulcsa alapján állapították meg az aggregény-adót, amely a jövedelem 2 és 14 százalékra között váltakozott. A törvényhozó most eltörölte a kiegészítő táblázatot és új intézkedésével elrendelte, hogy az aggregény-adó április 1-től kezdve az adóköteles tiszta jövedelemnek csupán 3 százaléka és csak évi 120.000 lej tiszta jövedelemen felül fizetendő. Mindamellett a visszatartás utján szeptember 6-ig már befizetett aggregény-adót a kincstár nem téríti vissza. (Tehát a fizetés, jutalek, ingó tőke jövedelmei után befizetett aggregény-adókat).

5. Az örökösödési és ajándékozási illeték új értéktárá

A mérséklés a táblázat értéktáraitnak átcsoportosításában nyert kifejezést.

Azok a kulcsok, melyek 100.000 lej határig terjedő összeg illetékének felelték meg, ma 300.000 lej határig, az 500.000 lejes határ ma 1.500.000 lejig, az 1.000.000 lejes 3 millió lejig, a 2 millió lejes 6 millió lejig, a 3 millió lejes 9 millió lejig, a 4 millió lejes 12 millió lejig terjed. Egyszóval a régi összegek háromszorososak. Csupán 30 millió lejen túl más a táblázat beosztása, amikor a kulcs mérsékeltebben fokozatos, mint ezelőtt volt.

Ezenkívül a parasztok egyenes lemondóinak és hitvestársainak legfeljebb 4 lakosbából álló házáat, jószágát, mezőgazdasági szerszámait és 8 hektárig terjedő termőföldjét 600.000 lej erejéig mentesíti az új törvény az örökösödési illeték alól.

Városi ingatlanról, ha az örökösök egyenes lemondók vagy a hitvestársak s ha az örökség legfeljebb 400 négyzetméteren épült 3 szobás és mellékhelyiségből álló egyetlen ingatlanból áll, mely az örökösöknek kizárólag lakásul szolgál és ha 75.000 lej adóalapnál nincs magasabban megadóztatva, — az örökösödési illetéknek csak fele fizetendő.

6. A nyugdíjból származó jövedelem adójának mérséklése

Az új adótáblázat szerint szeptember 1-től kezdve 6000 lejig minden 100 lej után 4 lej a nyugdíj után járó adó. A 6000 lej és 15.000 lej közötti része a nyugdíjnak olykor számítható, hogy

A vételár és az 5 százalékos rendkívüli illeték

Kereskedő és iparos olvasóink közül minden bizonnyal többen nem tudják, hogy az üzletükbe vagy raktárukba érkező áru teljes beszerzési értéke után kell az 5 százalékos rendkívüli illetéket leróni. Nem elég tehát megelégedni azzal, hogy az áru kísérő számla összege után már felszámították és lerótták az 5 százalékos bélyeglet, ügelnél kell arra is, vajjon az áru a raktárba érkezéséig nem terhelte-e még bizonyos költség. Ilyen költség elsősorban a fuvardíj, ha az áru bérmentelenül vasuton vagy postán érkezett és a vevő váltotta ki. Ilyen még a bankköltség, ha az áru vinkálva érkezett és ellentétének csak előzetes kifizetése után váltható ki. Ha a szállítási költséget szállítványozó vagy fuvarozó cég számolja el, úgy köteles az 5 százalékos számlájába utlítni s ebben az esetben a vevő gondjának csak arra kell kiterjednie, vajjon nem voltak-e az áru beszállításáig még oly költségek, melyek a szállítványozó cég költségjegyzékében vagy számlájában nem szerepelnek s ami után feltétlenül te kellene róni az 5 százalékos rendkívüli illeték különbözetét.

Külön fejezet az áru befuvarozásának kérdése.

A törvény kimondja, hogy az 5 százalékos illeték abban az esetben is lerovandó, ha valaki saját eszközével szállítja raktárába az 5 százalékos rendkívüli illeték alá eső árut. Ebben az esetben mindenkor alapul kell venni annak a fuvarnak az árát, amit idegen fuvarosnak kellett volna fizetni az árunak raktárunkba való szállításáért. Ha tehát maga fuvar-

kereskedő saját kocsimon hozatom el a nagykereskedőtől az 5 százalékos illeték alá eső árumat, ki kell állítanom fuvaromról egy jegyzéket, amelyben fel kell tüntetnem, hogy ezt vagy azt a áru, ilyen és ilyen napon saját fuvarommal a megadott helyről elhoztam és a fuvar ellenértéke ennyi és ennyi lej. Az iratra váragasztandó az 5 százalékos bélyeg és legcélszerűbb az árurol szóló számlához csatolni. Nem kell tehát kiállítanom saját fuvarozás esetén se olyan című utas befuvarozási jegyzéket, amely az 5 százalék fizetése alól mentes. Például a cukor, tűzifa. Ha azonban ezeket a mentes cikkeket üzemi célra felhasználják, úgy befuvarozásuk és teljes számlaellenőrzés után te kell róni az 5 százalékos illetéket. Cukor üzemi célra való felhasználásáról például cukrászüzemben, vendéglőben lehet szó. Pár üzemi célra akkor fordítanak, ha például hajtóerő fejlesztésére használják fel.

Nincs helye a házhöz való fuvarozás vagy bármilyen vasúti vagy postai szállítás esetében a fuvardíj utáni 5 százalékos rendkívüli illeték lerovásának akkor, ha a fuvarozás vagy szállítás bérmentve történik és ha a fuvar- vagy szállítási költsége az eladó fizeti. Ebben az esetben azonban a törvény arra kötelezi az eladót, hogy a szállítás, vagy fuvarköltséget a számlában külön részletezze.

Ha a szállítványozási vagy fuvarköltség a vevő, illeti, úgy az utána járó 5 százalékos lerovásért természetesen kizárólag a vevő felelős. (p. j.)

A Déli Hírlap gazdasági és jogi liqvelője

(Folytatás a 3-ik oldalról)

100 lejneként az adó 12 lejjel nő. Például 10.000 lej nyugdíjösszegnél az adó 720 lej. A 15.000 lej és 25.000 lej közötti része a nyugdíjnak olyképen számítható, hogy 100 lejneként az adó 12.80 lejjel emelkedik. Tehát 25.000 lej nyugdíjnal az adó 2600 lej. Havi 6000 lej és 25.000 lej közötti nyugdíjösszegek-nél az 50 lejen aluli töredékek elhanyagolnók, az 50 lejen felüliek pedig a

következő 100-ra kikerekítendők. 25.000 lej és 40.000 lej rész között 500 lejneként 84 lejjel, 40.000 lej és 60.000 lej rész között 500 lejneként 112 lejjel, 60.000 lej és 80.000 lej között 500 lejneként 128 lejjel nő az adó. 25.000 lej és 80.000 lej között a 200 lejen aluli töredékek elhanyagolnók, az azon felüliek a következő 500-ra felkerekítendők. (.)

A forgalmi adó kiszámítása

A pénzügyminisztérium legutóbbi ki-bocsátott rendeletével szabályozta a forgalmi adó kulcsának egyöntetű alkalmazását. Abból az elvből kiindulva, hogy a forgalmi adó után is jár forgalmi adó és a számlabélyeg után is le kell róni ezt az adónemet, egy táblázatot bocsátott közre, melyben közli azokat a matematikai számokat, melyeknek segítségével az egyes forgalmi adó-kulcsokat úgy lehet alkalmazni, hogy bennük van már a forgalmi adó és bélyegilleték után járó forgalmi adó is. Ezek szerint

gel, amelyhez 5 százalék rendkívüli illeték fejében még 52.000 lejt adunk hozzá, úgy hogy a számla végösszege 1.116.000 lej.

Egy másik táblázatban közli a pénzügyminisztérium azokat a matematikai számokat, amelyek segítségével a forgalmi adót oly esetekben kell számítani, amikben az árut a közszállítások után 1.7 százalék illeték is terheli. Ebben az esetben

3.12%	3% forgalmi adó fejében
4.21%	4% " " "
5.32%	5% " " "
6.10%	5.7% " " "
10%	9% " " "
13.79%	12% " " "
22.22%	18% " " "
43.47%	30% " " "
67.79%	40% " " "

Ily esetben a gyakorlati példa a következő:

Az áru ára 1.000.000 lej. Hozzáadunk 5 százalék forgalmi adó fejében 5.41 százalék alkalmazása mellett 54.100 lejt. Az eredmény 1.054.100 lej. Hozzáadunk 1.7 százalékot, azaz 17.919 lejt, az összeg 1.072.019 lej. Hozzáadunk a 10 ezrelék számlabélyegét, 10.730 lejt, a végösszeg 1.082.749 lej. (.)

3.12%	3% forgalmi adó fejében
4.21%	4% " " "
5.32%	5% " " "
6.10%	5.7% " " "
10%	9% " " "
13.79%	12% " " "
22.22%	18% " " "
43.47%	30% " " "
67.79%	40% " " "

A kiszámítás módját illetően a pénzügyminiszter közli a következő példát:

Az áru ára 1.000.000 lej; 5 százalékos forgalmi adó fejében hozzáadva 5.32 százalék, azaz 53.200 lejt, egyenlő 1.053.200 lejjel. Ehhez hozzászámítandó a 10 ezrelék számlabélyeg, azaz 10.540 lej, egyenlő 1.063.540 lej összeg-

Milyen körülmények között csökkenthetik, vagy szüntethetik meg működésüket a kereskedelmi és ipari cégek

A május 1-én életbelépett szabotázs-törvény egyik nem eléggé ismert rendelkezése kimondja, hogy öt évtől huszonöt évig terjedő kényszermunkával büntetik azokat, akik a nemzetgazdasági minisztérium előzetes engedélye nélkül működési körükre a múlt évhez mérten csökkentik, illetve tevékenységüket és termelésüket engedély nélkül megszüntetik.

A csökkentésre vagy megszüntetésre irányuló kérvényeket az ipari üzemek, műhelyek és gyárak az ipari ügyek, kereskedelmi és bányai ügyi államtitkárság termelés-fejlesztési igazgatóságának (Subsecretariatul de Stat al Industriei, Comertului și Minelor, Direcția Activității Productive), a kereskedelmi cégek az államtitkárság belső kereskedelmi osztályának (Directia Comertului Interior) küldjék.

A kérvényben közölni kell, valamint hivatalos okmányokkal igazolni kell a tényállást, ami a kérelem előterjesztésére okot adott, meg kell jelölni az alkalmazottak számára előálló helyzet megoldási módját, csatolni kell a kérvényhez az alkalmazottak nyilatkozatát. Mind-ezeket az okmányokat az illetékes kereskedelmi és iparkamarához kell egy külön kérvénnyel benyújtani, amelyen ki kell fejezni a megszűnés, vagy időleges felfüggesztés okát, közölve az időtartamot is, amelyre az illető cég a felfüggesztést kérvényezi.

nosának örökösei is kötelesek benyújtani, mert halálesetkor se lehet megszüntetni előzetes engedély elnyerése nélkül az elhunyt üzletét. E formáságoknak azok is tartoznak eleget tenni, akik mozgósítás vagy öszpontosítás miatt működésük időleges felfüggesztésére kényserülnek.

A miniszteri engedély megérkezéig egyetlen cég se szüntetheti meg, illetve egyetlen üzlet se zárható be.

Kédezzon — mi felelünk

B. Fr. Arad. Katonai ellenőrzés alá helyezett vállalatnál nem lehet a munkásoknak a szabadságot természetben engedélyezni, hanem pénzben kell megváltani. A munkásoknál a 2. és 3. évben hét, a 4. és 5. évben tíz, 6—10 évig tizen-négy nap és azontúl minden újabb betöltött év után további egy nappal több a szabadságidő, amely 30 nappal nem lehet több. Ez az intézkedés az 1941 október 2-i hivatalos lapban közölt 864. számú rendelet-törvényen alapul. (.)

Határidő napló

SEPTEMBER 30:

A gypsy beszolgáltatása. Rézből vert 5. 10 és 20 lejes érméket eddig a napig fogadják el adófizetésre. 100 lejes bankjegyek érvényüket veszítik.

Szept. 24, péntek
Róm. kat.: Meta
Protest.: Gellért
Ortodox: Tekla

Napkelte: 5 ó 48 p.
Napny.: 17 ó 55 p.
A nappal hossza: 12 óra és 7 perc

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timișoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Brătianu 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhos való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

— Beiratások a timișoara-temesvári római katolikus inasiskolába. A timișoara-temesvári római katolikus magyar tanonciskolában a beiratások megkezdődtek és október 1-ig naponta délután 10—12 óra között folytak a piarista liceumban lévő irodahelyiségben. Jelentkezhetnek mindazok az inasok, akiknek legalább négy elemi iskolai végzettségük van. Jelentkezhetnek azok is, akiknek iratai még nincsenek rendben. Ezeket előjegyzik és az előadásokat látogathatják addig is, amíg a hiányzó iratokat pótolják.

— Népfürdő Fratelia-Ujkisodán. (București). A hivatalos lap szeptember 20-i számában megjelent minisztertanácsi naplóval kimondták a sürgősséget a Fratelia-Ujkisodán építendő népfürdő munkálataira.

— Adományok. A Magyar Népközség bántási irodájában a következő adományok folytak be: Matuska Boris a népközségi szegényeknek 500 lej, N. N. Koszorumegváltás címén özevgy Meggyessy István elhalálása alkalmából a népközségi szegényeknek 1000 lej, Zserai Gáspár Koszorumegváltás címén Meggyessy István elhalálása alkalmából a diákszegélyre 500 lej, dr. St. I. a téli segélyre 5000 lej, K. L. a szegény gyermekek iskoláztatására 10.000 lej, N. N. Szent Antal nevében szegény magyar gyermekeknek 1000 lej. A Déli Hírlap kiadóhivatalában a diákszegély javára a következő adományok érkeztek: Eperjesi János (Faget-Facsád) 1000 lej, dr. Stéger Sándor (Zimandulou-Zimánd) 1000 lej.

— Összedőlt egy labdarugópálya lelátója — 244-en megsebesültek. (Stockholm). A brit hírszolgálat közlése szerint Rio de Janeiroban egy labdarugómérkőzés alkalmával összedőlt egy lelátó. 244 személy megsebesült. (Rador).

Ügyes, tiszta, fiatal **mindenest** azonnalra felfogadok. Cim: Arad, BELIECH curarșada, Miron Cristea-ter. román temptom mellett.

— Lopásért elítélt arad megyei borbély. Grill Josef siriái-világosi borbély hónapok-kal ezélt behatolt Turcan Toma őrnagy lakásába és onnan nagyob értékben különböző ruhaneműket lopott. Grillt a járásbíró-ság egy évi fogságra ítélte. Fellebbezése következtében az aradi büntetőtábla elé került az ügy. A tábla a fellebbezést elutasította, így az ítélet jogerős.

— Agyonlőtte feleségét, hogy megszabadítsa kintjaitól. (București). A fővárosi Cazarmei-utca 77. szám alatti házban megrendítő dráma játszódott le. Ott lakott évek óta Caresătianu Mihail 51 éves gazdag magánzó 61 esztendő-s feleségével. Az asszony évek óta súlyos betegségben szenvedett és kintjaira nem volt ménteg. A férj elhatározta, — mint hátrahagyott leveléből kiderült, — hogy feleségét megszabadítja szenvedéseitől. Vasárnap este, amikor egyedül voltak a lakásban, agyonlőtte a feleségét, aztán pedig saját fejébe röpített golyót. A két holttestet hétfőn reggel a cselédség találta meg.

— Az eldobott cigarettá felgyújtotta a sportpálya kerítését. A timișoara-temesvári Electrica-sportpálya deszkakerítése kigyulladt és mintegy 30 méternyi hosszúságban leégett. A tüzet a kivonult tűzoltóság oltotta el. A vizsgálat során megállapították, hogy a tüze-gő cigarettától keletkezett, amelyet valamelyik járőkelő dobott el.

— Felvételi pályázat a főpostán. A timișoara-temesvári főpostahivatal közli, hogy a timișoara-temesvári postafelügyelőség az üresedésben lévő postatiszti és altiszti helyek betöltésére október elsejére felvételi pályázatot hirdetett. Jelentkezhetnek 18 és 30 év közötti nők, férfiak pedig 16 évtől kezdve. A postatiszti álláshoz elméleti vagy kereskedelmi liciumi végzettség, altiszti álláshoz pedig elméleti vagy kereskedelmi gimnáziumi végzettség szükséges. Bővebb felvilágosítással a postafelügyelőség titkársága, vagy a főposta szolgál.

— Aradi előfizetőink figyelmébe. Kérjük aradi előfizetőinket, hogy valahányszor nem kapják meg az újságot, ezt lehetőleg aznap délután jelentésk Metianu-utca, 6. szám alatt, irodánkban (távbeszélő 17-11), hogy panaszukat a lapkézbesítő kérdőrovonásával azonnal megvizsgálhassuk és orvosolhassuk.

— Sportbélyegeket bocsát ki a posta. (București). A posta vezérigazgatóságát felhatalmazták, hogy a „Sport-hét” al-tálmából 40 lejes névterékű felarás bélyegeket bocsásson ki. A feláról befolyó összeget sportéleokra fordítják. A sportbélyegek bérmentesítési értéke szeptember 26-tól október 5-ig tart.

— Megrendszabályozzák az aradi piaci árusokat. Arad város vezetősége rendeletet adott ki, amelynek értelmében az aradi piaci árusoknak árújukat asztal-ra, gyékényre, vagy kosárba kell tenőniök, a földön, vagy piszkos terítőn nem tarthatják. Az árakat fa-tábláskán kell feltüntetniök, krétával. Kihágás esetén száz lej bírságot kell fizetniök.

Kézikönyvön alandó munkára keresek. Cím: „Gyakorlat” jellegre a timișoara-i kiadóba kérek.

(*) Cikkorrépa termelők figyelmébe. A Cercul Teritorial Timiș-Torontal 101649/943 számú rendelete alapján a termelők lovai 1943 december 1-ig mentesek a rekvirálás alól. Freidorfi cukorgyár, Burian felügyelő.

(*) Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik Kleiser Nándornak temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek, valamint vizsgálati szavaikkal fájdalommal köznyenyitni igyekeztek, ez-utón mondunk hálás köszönetet. Kleiser, Lampe, és Beck családok.

(*) Orvosi hír. Dr. Todan, az ideggyógyászat és elektroterápia szakorvosa, ismét rendel. Timișoara, Belváros, Regele Ferdinand-körút 1. B. Délután 3—5 $\frac{1}{2}$ között. Távbeszélő 34-31.

— Mozik műsora. Szeptember 23, csütörtök: Arad: Aro: „Rádbizom a feleségem” (Heinz Rühmann), Corso: „Akkor...” (Zarah Leander, Rossana Brazzi), Forum: „Mailu” (Doris Duranti, Antonio Centa), Urania: „A gyanúsított nő” (Mariella Lotti). — Timișoara-Temesvár: Apollo: „A fekete kalóz”, Capitol: „Kis határforgalom” (Harta Feiler, Willy Fritsch), Corso: „Alkalmi férj” (Vittorio de Sica, Elsa Merlini), Thalia: „Utazási ismeret-ség” (Hans Moser).

— Ügyeletes gyógyszerárak. Szeptember 23, csütörtök: Arad: Földes (Eminescu-utca), Nistor (Regele Ferdinand-utca 22), Wottsch (az állomással szemben) — Timișoara-Temesvár: Belváros: Irgalmasok (Sft. Ioan-utca 5), Gyárvaros: Jahner Rezső (Stefan cel Mare-utca 3), Erzsébetváros és Józsefváros: Roxin (Axente Sever-ter), Mehala: Chioreanu (Cloșca-utca 18). — Fratelia-Ujkisoda: Panajoth. — Freidorfi Szabadfalu: Bonomi.

FORUM-MOZI, ARAD Távbeszélő 2-10 Híradások 3, 5, 7 és 9-kor.

Ma. Afrika dzsungelében leperogó, lostrógeói filmek

MAILU DORIS DURANTI

ANTONIO CENTA

A szerelem és a szenvedély filmje.

Pihenő

Két ember

Írta: PADOS PAI

— Fiókot létesített a postatakarék-pénztár Timișoara-Temesvárott. A postatakarék-pénztár (CEC) Timișoara-Temesvárott a volt Lloyd-palotában fiókot létesített s ezt a közönség számára október elsején nyitják meg.

— Tejjegyek becsérézése Brassóban. (Saj. tud.) Brassóban-Brassóban a tejjegyeket október 1-ig cserélik be a városháza 27. számú irodájában.

— Aradon másodszer virágzik az almafa is. Megírtuk, hogy Aradon egyes radgesztenyefák, Timișoara-Temesvárott pedig egy orgona-fa másodszer virágzik. Ujabbban több almafa is kivirágzott Aradon, egyik legszebb virágos almafa Muresel-Zsigmondháza van és igen sok nézője akad.

— Lelet a török időből, Timișoara-Temesvárott a napokban kezdtek meg a földmunkálatokat a villamos vasutnak a Rónac külváros felé való meghosszabbítására. Az asási munka során az egyik helyen egy férfi és egy nő csontvázát találták, ugyanott egy rozsdás kardot, két karhantyút és két kengyelvasat is kiemelték a földből. Azt hiszik, hogy a lelet a török hódoltság idejéből származik.

— Talált tárgyak. A timișoarai-temesvári villamos kocsjaiában a következő tárgyakat találták: Kosarat gyapjuhárnyával, facipóval és kulccsal, 5 szobakészítési mintát, női karórát, fekete női ruhát, hajválogógépet, irattáskát ruházati és női piperecikkekkel, betárt koffert fából, egy pulóvert. A tárgyakat igazolt tulajdonosuk a rendőrkvesztura 15. számú hivatalában veheti át.

— Új bérgepkösi-díjszabás Aradon. Arad város vezetőségének most megjelent 19. számú ármegállapító rendelete értelmében a bérgepkösi-díjszabás az alábbiak szerint módosul: A belvárosból a várig, a hegyaljai villamos állomásig, a gyermek-kórházig, vagy bármilyen más ut a belváros területén (másfél kilométertől két kilométerig 100 lej; a belvárosból az állomásig, vágóhidig, Pernyáig (két kilométertől két és fél kilométerig) 120 lej; a belvárosból az Alsó-temetőig, a Mossótyi-telepig, a Kútóán menve (2—3 kilométer) 140 lej; a belvárosból a Felső-temetőig, a textilgyárig, az Astra gyárig, Ségáig vagy Uj-Mikelaikáig (3—3,5 kilométer) 160 lej; a belvárosból a repülőterig vagy Zsigmondházáig (beleértve a hidpénzt is) 180 lej; a belvárosból Ó-Mikelaikáig, a Neuman-malomig vagy a buzsáki pályáig (5 km.) 280 lej; a belvárosból Gáig (6 km.) 350 lej. Időre fogadott bérgepkösi-díjszabás: negyed órai ut és negyedórai várakozás összesen 250 lej. Ha ugyanazt az utast viszi vissza a bérgepkösi, legfeljebb negyedórai várakozással a viszszavételért az első ut fél díja számítandó. Este 9 és reggel 6 óra között 20 százalék felár számítható. A díjszabást a bérgepköcsikben ki kell függeszteni.

Rádió

SEPTEMBER 25, SZOMBAT

BUCUREȘTI. 6.55—8 Hírek, reggeli hangverseny. 12.45 hírek. 13. Bajnari óra. 13.50 Hírek németül. 14. hírek. 14.15 közlemények. 14.30 Sebesutak szórakoztató órája. 15.30 Könnyű zene. 15.40 Katonák üzennek. 16.40 Hírek oroszul. 17. Sétahangverseny. 18. Felolvasás. 18.15 Szórakoztató zene. 19. Hírek németül. 19.15 Különböző hangszerek. 19.40 Közlemények. 19.45 Hírek. 19.50 Sport és ifjúsági nevelés. 20.05 Kétzongorás hangverseny. 20.40 Ismeretterjesztő előadás. 21. Zenekari hangverseny. 22 Hírek, sport. 22.15 Közlemények. 22.20 Szórakoztató zene.

BUDAPEST I. 6.25 Torna, zene, hírek, zene. 8 Hírek németül, románul, szlovákul, ruszinul, szerbül. 8.30 Iskolánkülső oktatás. 10 Hírek. 11.15 Szólózene. 11.15 Rádiózenekar. 11.40 Japán mesék. 12.10 Zenekar. 12.40 Hírek. 14 Szórakoztató zene. 14.30 Hírek. 15 Főműsor. 15.30 Távolbalátás. 16.15 Városnégyes. 16.45 Hírek. 17 Zenekar. 17.50 Csevegés. 18. Dal, tánc. 18.50 Hírek. 19 Hangképek innen-onnan. 19.30 Zongora. 19.50 Előadás. 20.10 Könnyű zene, könnyű percek. 21.40 Hírek, sport, események. 22 Hírek németül, angolul, franciául. 22.40 Táncegyüttes. 23.45 Hírek.

— Abbahagyhatnánk...

— Lehet...

István megtöri a homlokát, mert hogy meleg van, irtózatos meleg, a nap éppen az ég tetején áll és önti a tüzet. A lángoló forróságot, csak ugy ég, lódog minden.

István és József odahúzódott az akácfá árnyékába, ott valahogy mégis csak meg lehet az ember, kibírja a hőséget. És enni kezdenek kényerrel szalonát.

Augusztus van, nyár.

Aratásnak, cseplésnek vége. a kukoricatörés még messze van, a pénz meg kell. Hát ugy segít magán az ember, ahogy tud. Nap-számba megy, gáthoz, rtesináláshoz. Ha ott lgy van a munka, akkor meg ide a kavicsbányába. Az igaz, itt aztán dolgozni kell keményen. De ők bírják, megszokták, meg aztán erős mindkettő, olyan mint a fiatal gyertyánfa.

— Ki lesz máma a tiz köbméter...

Ezt István mondja és József ráfelel eszenesen:

— Ha jól nekilátunk, ki...

— Aztán messze van még az esta...

— Bizony, hődvilág is lesz...

Hallgatnak, esznek.

— Talán kezdjük... Kell a pénz...

István rábólint:

— Kell bizony...

József elmosolyodik:

— Nekem különöst...

— István csak ugy megkérdi:

— Különöst...? Aztán mér...

József mosolyog, szeliden:

— Mer hogy nősülök...

— No...

— Hát az őszön...

István is nevet.

— Az jó lesz... Legalább lakodalomba megyek... Ha meghívsz...

— Meg hát... Te leszel a vőfény... Ha elfogadod...

— El én, pajtás...

István csak ugy megkérdi:

— Aztán kit veszel el...?

— A Sági Pirost...

István mintha nem jól hallaná:

— Kicsodát...?

— Hát a Pirost...

Valami kis felhő húzódik a nap elé, egyszerűen esőtől minden. István előtt is fekete a világ, csak néz, hirtelen még gondolhatja sincs, de aztán lassan, mélyről felzakad beléje a fájás, keserű kegyetlen érzés...

A Pirost... Még hogy őt... Hiszen a Pirost ő szereti... Ó!

József meg beszél, nekividámulva, boldogan:

István előtt kavarognak a gondolatok, még nem lát tisztán, még elvakítja a hirtelen rátört keserűség, csak éppen kiszabadul a kérdés:

— Szeret...?

József megvondja vállát:

— Gondolom... igen...

A csend hosszú, szívszorító.

— Megházasodok... — mondja, gyűbös József, — elég mán ebből az életből. Jobb az nyugodtabb... Csak a házasember az igazi ember... Meg aztán jó lány a Pirost... dolgoz... meg szép is...

István azt sem tudja, mit mond:

— Az, szép...

És nézi Józsefet. A gondolatok feketék előtte, nehéz indulat, gyilkos harag tolgja el. Úln...! Apró tüzes pontok indulnak el szem előtt. kavarognak, egyre gyorsuló, vadul. És valami kegyetlen láz erőszakodik a mellére. Bódulat. Nem is hallja, hogy mit mond József. Pedig az beszél egyre vadabban:

— Hát az őszön megesküszünk... Szépen... Pirost odagyün hozzám... Anyám, szegény, ugysem igen bírja a munkát...

István hirtelen feláll:

— Kezddük mán...!

József ráint:

— Jó...

És dolgoznak, verik a követ keményen, szóltalanul. Különösen István, mert fojtogatja valami belülről, valami láz, lassan előti

mindenét, már ott zibong karjában éri, ahogy futkos benne végig, végig a hátán, le a sarkáig, meg vissza megint. Nem lát már semmit. Csak zuhog a csákány, szikrázva pattog szét az összekeményedett kavics. Vágják, József lassan, tempósan, István dühödten, vadul.

Az égből ömlik a tűz.

A kavicsfal előtt összegyűlnek a hőség, szinte megolvad minden, fojtogat a forróság, kiszárad az ember torka, ég a szeme és a gyilkos gondolatok jönnek, egyre jönnek sötétei, kegyetlenül:

— Még hogy József... Meg a Pirost... Hát azt nem hagyom... A Pirost...? Ennek...? Egyet vágok rá a csákánnyal, aztán vége... Megölöm... Meg én... Nem bánom, aztán lesz, ami lesz... De a Pirost nem hagyom... Nem én...

József megáll:

— Te...

István nem is hallja.

József újra szól:

— Hallod-e...?

István felriad:

— No...

— Jó lesz vigyázni... Igen inog a föld... Ládd-e, ott a peremen...? Azt mondom, vágjuk lassabban...

István csupa láz, csupa indulat:

— Csak gyertünk...

József megrántja vállát:

— En nem bánom...

De lassabban csákányoz, néz felfelé többször, aggodalmasan... Aztán Istvánra csak ugy fél szemmel, Mi van ezzel az Istvánnal — gondolja magában. — miért vágálódik ilyen dühösen... Pedig bizony vigyázni kell, fent igen csak remeg az a kis bodzabokor, összeverődnek a levelek, mint-ha meghozdulna a föld, a kavics fölött vastag sziklárteg, ha az leomlik hát...

De azért dolgoznak tovább, csak éppen, hogy József óvatosabb, István meg még dühödtebb. Csak ugy szilánkol a csákány nyomában a kavics. Vágja elfeketedett indulattal, dühvel.

József felnéz és tele rémülettel ordítja:

— Te, vigyázz...!

Inog a fal, porfelhő keveredik, megindul az omlás, mint valami vihar.

István alighogy félrelép. József ugrik, de későn, eléri az omlás, elbukik, aztán csend lesz, sötét csend...

A levegőben száll a por, egy darabig nem látni semmit, aztán kitiszul...

István néz.

Egyedül van...

Rémületen kiált:

— József...!

Nincs felelet.

Ugrik a csákányért. És vágja az omladékok, kétségbeesett erővel, arra, ahol Józsefet gondolja. Jaj, vigyázni kell... Lapátot fog... És dolgozik, eszeveszetteen, szakad róla a víz, homlokát kiveri a halálos verejték...

Egyszerre előtűnik egy bakancs.

Fejsóhaj:

— Ó...

Most csak óvatosan, most már a lapátot is eldobja, ugy ássa a törmelékét pusztá szűcszetet gondolja. Jaj, vigyázni kell... Lapátot fog... És dolgozik, eszeveszetteen, szakad róla a víz, homlokát kiveri a halálos verejték...

Az fekszik mozdulatlanul, arca poros, fekete, csak a homlokán mos magának patakot egy kis vérsík.

István fájja a haját.

Szólongatja halkán, szeliden:

— Te... József... Hallod-e...?

Megtöri az arcát óvatosan, félve.

József kinyitja szemét, csak éppen hogy susogja:

— Jól van... Nincs semmi baj... István előtti az öröm.

— Ó, hát élsz...?

József mosolyog:

— Hát...

És lehunytja szemét megint.

István pedig sóhaj megkönnyebbülten, boldogan. Aztán felnéz a végtelen kékségű ég felé, hosszan sokáig...

A DÁN KIRÁLY TELJESEN MEGGYÓGYULT. (Kopenhága). Jól tájékozott körökben ugy tudják, — amunt ezt a német távirati iroda kopenhágai jelentése közli — hogy a dán király gyógyulásában végleges javulás következett be. A lábán levő utolsó seb is, amely sokáig nem hegedt be azután, hogy a király a múlt év októberében leest t lováról, most már teljesen meggyógyult. A király már rendszeren tud járni. A király és a királyné most a dán főváros közelében lévő egyik királyi palotában lakik. (Rador).

UJRA FELEPITIK A SZERB NEMZETI KÖNYVTÁRT. (Belgrád). A szerb nemzeti könyvtár, amely a két év előtti háborús időben leégett, állami pénzen és közadakozásból újból életre hívják. A könyvtár számára már 50.000 kötet van egyült. A könyvtár, egy volt esendőrségi kaszárnyában helyezték el, ahol 10.000 kötetet már szakol szerint rendeztek is.

MEGHALT ANGLIA KINCSTÁRI KANCELLÁRJA. (Stockholm). Az angol alsóházban tegnap közölték, hogy Kingsley Wood kincstári kancellár 62 esztendőskorában meghalt. Sir Kingsley Wood 1924 óta több ízben volt miniszter és különböző tisztségeket töltött be. Chamberlain kormányából, amely 1939. őszén Németországnak megüzente a háborút, ő volt az egyetlen, aki még tagja volt a kormánynak.

A FRANCIA KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER GEPKOCSIBALESETE. (Párizs). Abel Bonard francia közoktatásügyi minisztert heáden a Vichybe vezető uton gépkocsibaleset érte. Az első segélynyújtás után a minisztert Párizsba szállították. A gépkocsivezető sértelesen maradt. (Rador).

ARADAST OKOZOTT A FELHŐSZAKADÁS SPANYOLORSZÁGBAN. (Madrid). A legutóbbi felhőszakadások következtében a Murcia tartományban lévő Segura patak három méterrel emelkedett rendes szintje fölé és nagy körzetben elárasztotta a vidéket. (Rador).

VALTOZTATÁS AZ AUSZTRÁLIAI KORMÁNY ÖSSZETÉTELÉBEN. (Genf). A brit hírszolgálat jelentése szerint Curtin, ausztráliai miniszterelnök új kormány szervezését jelezte. Az új kormány összetétele csak kevéssé különbözik a régi kormány összetételétől. (Rador).

NEVES SVED TÁBORNOK TEMETÉSE. (Stockholm). Tegnap ment végbe von Liegen svéd tábornok temetése nagy gyászpompá keretében. A tábornok 1919—1920-ban résztvev Finnország szabadságharcában, az 1939-es téli háboruban pedig parancsnoka volt a finnek oldalán harcolt svéd önkénteseknek. A temetésen megjelent Gusztáv Adolf trónörökös több svéd személyiség és a finn hadsereg egy küldöttsége. Gusztáv svéd király koszorúja mellett a koporsón volt Mannerheim finn tábornagy koszorúja is.

BOSE CSAPATAI ELEN MEG EBEN AZ ÉVBEN INDIÁBAN AKAR LENNI. (Sangháj). Subhas Chandra Bose, az indiai szabadságharcvezér tegnap egy beszédben kijelentette, hogy az indiai szabadság seregeit még ebben az esztendőben India földjén akar lenni. Ott káponja a szabadság zászlaját és megszabadítja hazáját az angol igtól. — mondotta. (Tp).

Apróhirdetések

SÖTÉTKÉK, jó állapotban lévő kényelmi kabinát eladó. Arad, Comşa-utca 12. (Régebbi Calvin-utca). (2483)

CSINOS kiszolgáló kisasszonyt alkalmaz helybeli cukrászda. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-utca 4. (2484)

ÖRÖKBE fogadna magános, idősebb ember 12 éven felüli leányt. Ingatlan vagyont kap. Aki szerény igényű otthon akar, adja át címét Reclamánál Arad, Eminescu-utca 4. „Komoly szándék” jellegre. (2485)

ÚJ barna felt-féle félcipő eladó. Arad, Granicele-utca 6. száma, jobbra. (2483)

MINERVA-rádió, 4 meg 1, jó állapotú eladó. Arad-Micalăca-nova, Virelelor-utca 15. (2487)

ELADÓ teljes, világos, fűhálószoba, tiszta tollpárnák és dunna, Diurkop-féle szabó-varrógép, új pálinkafokoló és egyéb holmik. Érdeklődni: Arad, Serban Vodă-utca 3. sz. 11-3 óra között. (2488)

CURSO-mozi, Arad
T E L E F O N : 23-6.

ZAKHLEANDER.
a svéd pacírta, aki megkönnyezte.
ZAKHLEANDER.
a svéd pacírta, aki megévetett az
Akkor...

című izga mas bűnügyi filmben.
Együtt játszik a nők talványával:
ROSANO BÉAZZI-val
Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 kor.

KÉZIMUNKÁHOZ értő nőket, könnyű munkára alkalmaznak. Arad, Cuza Voda-utca 29. szám. (2489)

NAGY lakás kiadó azonnal. Aradul-nou, Banatului-ut 30. szám alatt. (7488)

HATSCHEK-ÜGYNÖKSÉG. ARAD, Carol-körút 17. távbeszélő 16-95. 14000.000: 17 holdas szőlőbirtok, városközelben, hatszobás villával, melléképületekkel. — 5000.000: Hegyalja gécpontjában ötholdas mintaszőlőgazdaság, épületekkel, felszereléssel, terméssel. — 4000.000: nyolcholdas jólékel. villamos megállónál, nagypéület, sok felszereléssel. — 3500.000: ötholdas szőlőbirtok, kastélyal. termés, felszereléssel. — 3000.000: Ghirocoan. jöfökvésű. — 2000.000 Paulisi háromholdas kisvillával. — 1250.000 négyésfél holdas borszőlő naposfekvéssel, épületek, felszerelés. — 700.000: siriai háromholdas, épület, felszereléssel. (267)

BUTOROZOTT szobát, fürdőszoba használatlaltal keres Aradon, magyar kir. konzulátusi tisztviselő. Címeket a Magyar kir. Konzulátuson, Arad, Buiev. Dragalina 10. alatt kéri leadni. (5325)

POLOSKAJÁ van? Forduljon Lovas Károly poloskairtárhoz. Arad, Oituz-utca 111. vagy szivességből Giranschek borbélyhoz. Eminescu-utca 28. (273)

NAGYON szép fekete női télikabát, téli egybenruha (kosztüm), sötétkék 36-os cipő, pézsmahát-bunda, eladó. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2490)

NAGY, jeles (márkás) hangverseny-zongora eladó. Arad, Cornel Leucuti-utca 6. szám. (2491)

KÉRESEK megvételre 8-10 méhesládót. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2454)

MOSÁST, vasalást lakáson vállalkoz. Arad, Sinagoga-utca 6. szám, 1. ajtó. (2455)

IDŐSEBB bejárónót, esetleg csak mosogatóhoz, alkalmaznak. Arad, Regele Ferdinand-körút 50. szám, 3. ajtó. (2456)

ÉRŐS és egyszerű képrámák üveggel, varrógép, telepes rádió, előszobafal, butorok eladók. Arad, Teul Doamnei-utca 4. (2458)

Előadások 3, 5, 7 és 9-kor
CURSO-MOZI TELEFON: 38-95
VITTORIO de SICA es ELSA MERLINI művészetétől vidám remek új v.gjátékunk: **Az alkalmi férfi**

FODRÁSZ-üzlet a legforgalmasabb helyen, betegség miatt eladó. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2457)

REGGELI bejárónót felfogadok mosással. Arad, Bratianu-utca 17/a. Érdeklődni délután 2-3 között. (2459)

FEKETE férfi-télikabát eladó Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2460)

PIANINOT, jóhangut, esetleg rövid, kereszthurosz zongorát bárbe keresek. Címeket Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (2461)

VENNÉK használt téglát, cserépet, deszkát, gerendát és fürdőberendezést (korszerűt) Arad, Dragos Voda-u. 16. száma 1. ajtó. (2462)

VENNÉK telket, esetleg kisebb házzal a Belváros közelében. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2463)

ALKALMI áron eladó tordai cement, 2 faiansz W. C., egy 100x200 lemezes ajtó vasfűzők, 1800 literes hordó, szegeszdrót, sörösuvegek, cinklemezek, stb. Arad, Alexandru Gavra-u. 11. Sarok-falatozó. (2464)

KIADÓ egy vagy két, központi fekvésű butorozott vagy butorozatlan szoba. (Konyhaszhasználattal) és eselődészbával. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (2465)

KICSI vaseszterganyad, satu és pad, kötszemélyes naplan, fekete öltöny, női kabátanyag, ajtók, ablakok, eladók. Gloria evazségelet Arad Torma (Törvénvszék háta mögött). (2476)

ARO-kert, Arad távbeszélő 24-45
A német litupar remek kiállítás a német Künemann-nal
Rád bizom a feleségemet
Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

3 DRB. SZŐLŐPRES, 220 literes, vas, jókarban lévő, eladó. Megtekinthető Betis badogosnál, Pancota. (2466)

HENTES-ÜZLET forgalmas helyen, lakással, kiadó. Arad, Surortor-utca 29. Mossóty-telep. (2467)

KONYVBERENDEZÉS, szociálisztal és esztalka 4 székkel eladó. Arad, Eminescu-utca 33. szám, 2. ajtó. (2468)

TELJES szódavizgyár teljes berendezéssel, üvegekkel, eladó. Érdeklődni Radnán, 4. szám alatt. (4336)

GYERMEKKERÉKPÁRT háromkerekűt jó gumival, vennék. Arad. Távbeszélő 17-90. (2469)

KÜLÖNBELJÁRATU szoba, bent vízvezetékekkel, esetleg butorozva, azonnal kiadó. Arad Ghica Voda-utca 16. (2470)

AKKORDEON és zongora tanítását vállalom Szegő, Arad, Matei Corvin-utca 1. szám. Távbesező 24-49. (2471)

ANGOL és német nyelvtanítás legújabb módszer szerint. Kivánatra esti tanfolyam és gyermek- játsszódelutának. Timisoara III. Mihail Gaspar-u. 3., a Lahovary-tér mögötti utca. (7592)

RÁDIÓ, 3 meg 1, hálózati készülék, valamint 32-es fűmák való bakancs olcsón eladó. Timisoara II., Balas-utca 4. 7. ajtó. (7600)

VÁRPASMUNKÁHOZ értő munkásokat felfogadunk. Cim a timisoara: kiadóban. (7589)

KÖZÉPKORU, független, jó bizonyítvánnyal bíró asszony váliáná kisebb háztartás vezetését. Akar azonnal is becéphetne. Ajánlatokat „Gazdaasszony” jellegre a timisoara: kiadóba kér. (7587)

EGYEDÜLLALLO személynél, házvezetőni vagy anyahelyettesi állást keres muveit, 30 éves nő. Ajánlatokat „Megbizható” jellegre a timisoara: kiadóba kér. (7637)

ASZALOKÉSZÜLEK, (tűzhelyhez is) 3 kerettel, gyümölcs, főzelék, gomba, tarhonya, stb. szárításcára és külföldi kézi-éke eladó. Timisoara II., Eugen de Savoya-utca 10. Földszint, 4. ajtó. (7574)

GYERMEKKOCSI, kifogástalan potu, eladó. Timisoara III., Mitropolitul Metianu-u. 6. szám, 5. ajtó. (7583)

JÓ állapotban lévő, használt, finom bőrpiperekészletet (nieszesszert) vennék. Cim a timisoara: kiadóban. (7582)

ALLANDÓ bejáró mosónő és mosogatóleány állást kaphat Timisoaran a Spieluhr-féle vendéglőben. (7581)

BEJÁRÓNÓT, csak konyhai munkára, felfogadnak. Timisoara III., Memorandului-utca 20. Alsó csengő. (7576)

ELADÓK jómínőségű barna és kék szövétruhák, közepetermetre, nő és férfi részére való cipők, kizításká, bőrkésztyű, lánczó, továbbá szép, fehér ág, sodronybetéttel, éjjeliszekrényvel, belga tükrök, tüllfüggöny, függönyrud, rezkalitka, stb. Megtekinthetők délelőtt 2-ig Timisoara III. Remus-u. 7. (7575)

SINGER-varrógép eladó. Timisoara V., Marturid Cerneanu-utca 33. (7578)

GYERMEK-SPORTKOCSI, régi, jó gumikkal reszerelt, eladó. Timisoara II., Cernena-utca 22. 1. ajtó. (7591)

TANULJON szabni a legkorszerűbb és leggyorsabb módszer szerint. Egész ruhaárát elkészítheti közben. Címeket „Házhoz megyek” jellegre a timisoara: kiadóba kérek. (7572)

TISZTA butorozott szoba kiadó. napos megállon, udvarban. Timisoara I., Fagaras-utca 12. (7590)

UTAZÓTÁSKA, kisebb, bőr, fekete, bőr-kizításká, hócipők (35 és 39), régi eszterparancsnoki kalap, két darab egyszer használt lepedő, kerek, női arany karóra, arany jeggyűrű ezüst keszteszecske, régi művű (antik) nyakérem (medaillon), v. a. szekrény 424 képre, mahagoniszínű dohányzóasztalka, taiték szivarszipka, kaktuszok és egy közepmagas zománc-kályha. kakszra, fára és saított szőre való, eladó. Timisoara I., Eugen de Savoya-u. 20. Földszint 4. (7573)

GYERMEK-sportkocsi, korszerű, krém-színű, valamint Szepessy-féle, mély, sötétkék, valamint más kocsi alkalmi áron eladó. Timisoara II., Matasarilor-u. 36. (7564)

FALUSI idősebb földműves ember keres házaszónót aki meghecsizlés esetén öröklőné a birtokot Titikliszótól fizelem Berta Péter. Gera. Jud Timisoara-ronnal. (7526)

GYÖNYÖRÜ ezüstroka, kanadai és japán nerek, perzsa és más bundák, pézsmahas, bélesnek, pianinó, rekamiék, olcsó hálószobák és ebédlők, szőnyegek Jókai, más remekírók, Verne és más magyar könyv, His Masters gramofon rádióhoz, művész- és más lemezek. Gábornénál, Timisoara III., T. Cipariu-u. 5. (7586)

ROMÁN, bróvettel rendelkező varrónó társat keres varródához, Timisoara, IV., Müller Guttenbrunn-sor 7. (7585)

GYAPJUSZÖVET, férfi- vagy női kabátok, szép szőrmegallér, női cipők eladók. Timisoara IV., Fröbl-u. 7., III. emelet 2. (7596)

ELADÓ jó állapotú 32-es, erős gyermekcipő, 42-es férficipő, gyermek-télikabát 7 évesig. Timisoara IV., I. Vacarescu-utca 21. 9. ajtó. (7599)

TRICORECORD kézi kötőgép eladó. Timisoara II., Burcus-utca 1. (7598)

NŐI FEHERNEMŰ VARRÓNÓT, önállóan szabót, (v. ruha-varrónót, aki átlanul) csak elsőrendű munkaerőt, keres nagy timisoara: cég. Írásbeli ajánlatot személyi adatok, képesség, eddigi működés, igények feltüntetésével „Azonnalra” jellegre a timisoara: kiadóba kérek. (7536)

KORSZERŰ gyermek-sportkocsi eladó. Megtekinthető 12-15 és 19-20 óráig. Timisoara III., Odobescu-utca 14. szám. 16. ajtó. (7595)

BREVETTELT, nagy megrendelő körrel rendelkező női szabómester társulna szalon- és műhely-lakrúszszal rendelkező szobánövel. Műhelyberendezése van. Ajánlatokat a timisoara: kiadóba „Sürgős társ” jellegre kérek. (7594)

HÁROMAJTÓS, tükrös szekrény, ág, keretet (ottomán) kis asztal, kis konyhabutor és férfikerékpár eladó. Timisoara Carol-körút 15. Fortás. (7584)

GYERMEKKOCSI, keveset használt, korszerű, világos, olcsón eladó, Hoffmann, Timisoara II., Mareşal Joffre-u. 15. szám. (4342)

SZÉP, tiszta butorozott szoba (nem különbejáratu) október 1-re kiadó Timisoara I., Ungureanu-u. 14., 6. ajtó. (7590)

KORSZERŰ diófa-hálószoba, kályhaellenző, függönytartó és világos hálószobabutor eladó. Timisoara II., Balas-u. 19. szám. (7611)

ELADÓ 41-es férfibakancs, 8000, sötétlők férfioltony, kis termetre való, 9000, átrnemű kabát 8-10 éves gyermeknek 4500, fekete, női télikabát, szőrmegallérral karmanlyuval (muffal) 10.000, 33-os női bőr-félcipő, kék, 3 méter, 70 cm széles, gyanju futószőnyeg. Megtekinthetők 12-5-ig. Timisoara, Domnita Balasa-u. 30. Középső csengő. (7588)

KERESEK azonnali belépésre jól főző szakácsnét és lehetőleg perfekt szobaleányt. Dr. Petrovicu. I., Bul. Diaconovici Loga 49. Timisoara. (5324)

KOMBINÁLT sárga szekrény, asztal négy székkel, gyermek részére valódi iroasztal kis karosszékkel, sötét francia hálószoba, gyönyörű kiviteeli, valamint sötét kombinált szoba, nagyon szép, eladó. Timisoara IV., Ion Ghica-utca 4., II. em. 5. (7557)

ELADÓK Ady-, Kiss József-, Petőfi-könyvek és egyéb könyv. Timisoara I., Maraştin-utca 7, I. em., balra. (7543)

MEGBIZHATÓ mindenest felfogadok azonnal, két személyhez. Cim: Timisoara III., Corbului-utca 6. (7541)

ZONGORA. Wiener-Genossenschaft gyártmányu, bérbeadó. Érdeklődni lehet Timisoaran a Magyar-Házban. (5329)

URANIA filmszínház Arad
Ma, izgalmas bűnügyi film
MARIELLA LOUÏ
Gyanúsított nők
3 nagy név: Jean Gabin, Michele Morgan, Pierre Renet
A gyönyörű szikla

Zónaigazolványok átvehetők e hó 27-ig, naponta 10-12-ig, délután 4-6-ig Arad, Piața Plevnei 5. (Kis templom.)
Romániai zsidóközpont aradmegei hivatala